UDRŽITELNÝ TURISMUS

ELIŠKA KŘÍŽOVÁ
eliska.krizova@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

studentsummit.cz

summit@amo.cz

facebook.com/studentsummit

instagram.com/praguestudentsummit

twitter.com/studentsummit

youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Eliška Křížová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Eliška Křížová
Imprimatur: Petra Hubatková, František Novotný, Matěj Frouz, Filip Chráska
Jazyková úprava: Jan Venc, Barbora Novotná, Anna Martínková
Sazba: Petra Hubatková
Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského summitu.
© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz
www.studentsummit.cz

1 Úvod — 3
2 Masový turismus — 3
2. 1 Definice pojmů — 3
2. 2 Současná podoba masového turismu — 3
3 Dopady turismu na životní prostředí — 5
3. 1 Případová studie: Bali — 5
3. 2 UNESCO a Bali — 6
3. 3 Další příklady dopadů na přírodní dědictví — 6
4 Dopady turismu na kulturní dědictví — 6
4. 1 Případová studie: Benátky — 6
4. 2 Vyjádření UNESCO — 7
5 Udržitelný turismus v agendě mezinárodních organizací — 8
5. 1 Společné konference UNESCO a UNWTO — 8
6 Závěr — 9
Otázky pro jednání — 10
Doporučené zdroje — 10
Seznam použitých zdrojů — 12

1 Úvod

Turismus se stal jedním z důležitých sektorů světové ekonomiky. Za posledních pět let potenciál cestovního ruchu vzrostl více než než potenciál světového obchodu. Od roku 1950 se počet turistů zvýšil o 49,4 %.[1] V mnoha zemích je turismus primárním zdrojem příjmu. Díky globalizaci je cestování dostupné širokému spektru obyvatelstva. Rapidní vzestup turismu však má i svůj negativní dopad – kvůli masovému turismu dochází k ohrožení samotných kulturních a přírodních památek, za kterými lidé přijíždějí.

V loňském roce tvořil cestovní ruch přibližně 10 % světové ekonomiky.[2] V roce 2016 překročilo hranice za účelem vycestování přes 1,4 miliardy lidí.[3] Takto vysoké číslo ilustruje značný potenciál turismu jakožto prostředku porozumění, vzájemného poznání a boření bariér mezi národy.

Kvůli svému rozsahu má však turismus mnoho negativních dopadů – památky, biosférické rezervace a parky jsou pod tíhou masového turismu ohroženy. Cílem UNESCO je přispět k nastolení rovnováhy mezi cestovním ruchem a ochranou světového dědictví. Jedním z prostředků, jak dosáhnout tohoto cíle, může být právě udržitelný turismus.

2 Masový turismus

2. 1 Definice pojmů

Pro pochopení tohoto dokumentu a dat v něm je důležité zmínit definice často používaných pojmů. UN World Tourism Organization (UNWTO, Světová organizace cestovního ruchu) charakterizovala turismus jako *„společenský, kulturní a ekonomický fenomén, který zahrnuje pohyb osob do zemí nebo míst mimo jejich obvyklé prostředí za osobními, podnikatelskými nebo jinými účely.“*[4] Turista, resp. návštěvník, je stejnou organizací označován jako *„cestující, který cestuje do místa určení mimo své obvyklé prostředí, po dobu kratší než jeden rok, pro jakýkoli účel (pracovní, trávení volného času nebo jiný osobní účel), než aby byl zaměstnán místním subjektem v zemi nebo navštívené destinaci. Tyto výlety návštěvníků se považují za turistiku. Turistika se týká aktivity návštěvníků.“*[5] Druhý pohled vymezuje, že *„návštěvník (domácí, příchozí nebo odchozí) je klasifikován jako turista (nebo jednodenní návštěvník, který přenocuje), pokud jeho cesta zahrnuje přenocování. V jiném případě se jedná o jednodenního návštěvníka nebo výletníka.“*[6]

> **“ Region Asie a Tichomoří se stal v roce 2016 nejrychleji rostoucí oblastí mezinárodního turismu.**

Pojem udržitelný turismus UNWTO definovala jako *„turismus, který plně zohledňuje současné a budoucí ekonomické, sociální a environmentální dopady. Dále se zabývá potřebami návštěvníků, prostředí, hostitelských komunit a cestovního ruchu jako takového.“*[7] Současná podoba turismu však tyto standardy nenaplňuje, což přirozeně ústí v negativní dopady na všechny tři zmíněné dimenze: environmentální, ekonomické i sociokulturní.

2. 2 Současná podoba masového turismu

Masový turismus je charakterizován koncentrací desetitisíců návštěvníků ve stejném resortu, nebo na tzv. *honeypot site* – oblíbené turistické lokalitě, často ve stejnou roční dobu. Jedná se o nejpopulárnější formu cestovního ruchu, protože je to většinou nejlevnější způsob cestování a také proto, že jsou zákazníkům nabízeny celé „balíčky”. Ty mohou zahrnovat zajištěné ubytování, let nebo dopravu.[8] V současné době navíc k rozvoji masového turismu přispěla i široká nabídka cenově dostupného ubytování, jako je např. Airbnb,[9] nebo díky rezervování pobytu pomocí internetu. V roce 2016 vycestovalo do zahraničí za účelem rekreace 1,245 miliardy lidí.[10] Oproti předchozímu roku došlo k nárůstu o 46 milionů turistů. Nejedná se přitom o nic

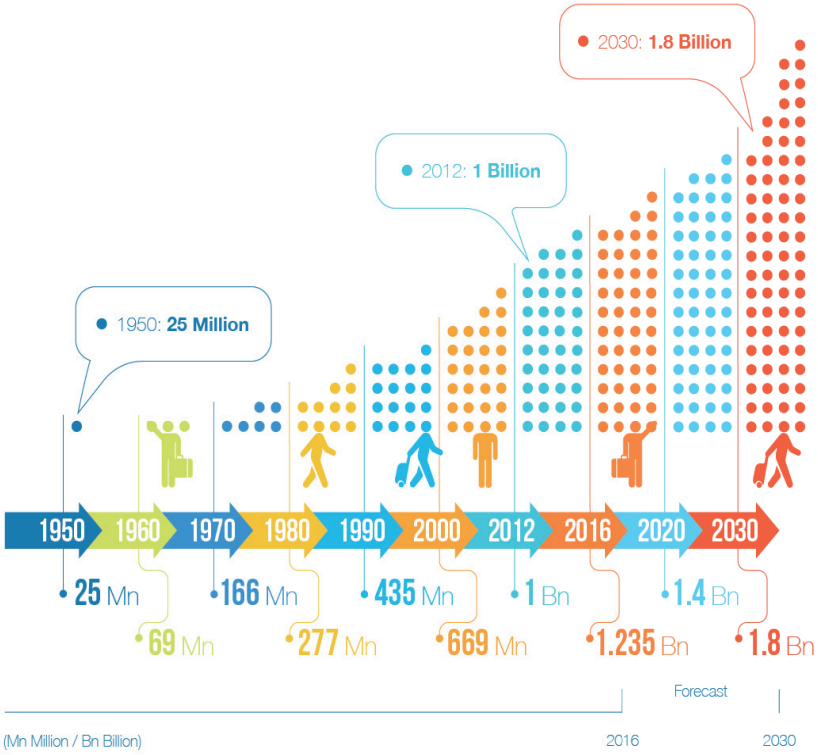

Obr. 1: Nárůst počtu mezinárodních příjezdů turistů od roku 1950 a odhadovaný počet příjezdů do budoucna[61]

výjimečného, jelikož tento trend má již dlouhodobě vzestupnou tendenci (viz graf výše).

Jako turismem nejvíce vytížená a pro turisty nejatraktivnější země roku 2016 se v počtu příjezdů turistů na první příčce umístila Francie s 82,6 miliony. Největší zisky z cestovního ruchu mají Spojené státy americké, které jsou druhou nejoblíbenější destinací. Dle údajů je v roce 2016 navštívilo 76 milionů zahraničních turistů.[11] Z regionálního hlediska navštívilo Asii a Tichomoří 25 % turistů a zároveň tento region obdržel 30 % příjmů z celkového obnosu mezinárodního turismu. Region Asie a Tichomoří se stal v roce 2016 nejrychleji rostoucí oblastí mezinárodního turismu.[12]

Obr. 2: Celosvětově nejrychleji rostoucí turistické destice v roce 2017 (meziroční nárůst turistů zůstávajících přes noc)[62]

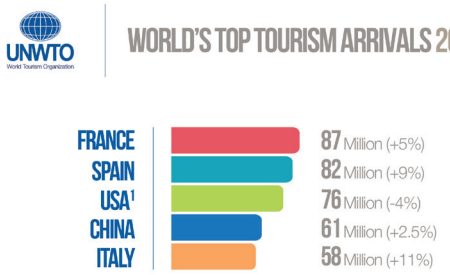

Obr. 3: Země s nejvíce příjezdy v roce 2017[63]

Obr. 4: Země s nejvyššími zisky z cestovního ruchu v roce 2017[64]

3 Dopady turismu na životní prostředí

Jak již bylo nastíněno, současná podoba turismu s sebou přináší i mnohé negativní dopady mezi něž patří mj. i vysoké nároky na životní prostředí. Jedním z kritických indikátorů takové ekologické náročnosti je riziko nedostatku vody v turistických destinacích. Špatné hospodaření s vodou a její nadměrná spotřeba v těchto oblastech mohou vést k vyčerpání zásob podzemních vod a následnému vysušení půdy.[13]

3. 1 Případová studie: Bali

Bali je ostrov nacházející v Indonésii. Díky svému přírodnímu bohatství a vhodným podmínkám k surfování patří mezi oblíbené tropické destinace. Velký zájem o určité destinace však způsobuje úbytek podzemních vod, které jsou vyčerpávány hotelovými resorty, golfovými hřišti apod.[14]

Neustálý růst cestovního ruchu a s ním spojené vyšší nároky nejen na ekosystémové služby (užitky poskytované společnosti přírodou) mohou způsobit problémy. Donedávna byl na Bali jednou z velice diskutovaných zakázek rekultivační projekt Benoa Bay schválený indonéskou vládou. Rekultivace Benoa Bay se měla týkat 700 ha,[15] tedy skoro poloviny zálivu. Developerská společnost PT Tirta Wahana Bali Internasional vypracovala projekt, jehož součástí měla být výstavba 12 umělých ostrovů. Na těch měly být vybudovány vily, zábavní park, botanická zahrada, hotely a další atrakce. Ostrovy se tak dle společnosti měly díky vybavení a vhodné poloze poblíž mezinárodního letiště Ngurah Rai stát turistickým centrem.[16]

Obyvatelé a ochránci životního prostředí se však obávali následků. Dle mnohých by případná výstavba turistického střediska mohla vytvořit množství odpadu, jež by se dále mohl šířit až do zálivu. Zaznívaly také obavy, že by výstavba ostrůvků narušila tok vody z několika řek do moře, takže by se špinavá voda vracela zpět a mohla způsobit záplavy.[17] Plánovaný projekt rozvoje mohl mít vážný dopad nejen na životní prostředí, ale také na šedesát posvátných hinduistických míst, která zahrnují 24 chrámů.[18] Kromě chrámů považují hinduisté Benoa Bay za posvátnou oblast díky přítomnosti 60 přírodních lokalit včetně 19 loloan (ústí řek) a 17 muntig (malé ostrovy, které se objevují při odlivu).[19] Z hlediska kulturního dědictví by došlo k znesvěcení posvátné oblasti a také k přímému ohrožení 14 vesnic.[20]

Developerská firma, která měla za výše zmíněný projekt dle odhadů The Guardian získat 3 miliardy USD,[21] nicméně nesouhlasila. Dle nich se jednalo o ekologický projekt, který by oblasti Benoa Bay prospěl. Společnost se prezentuje jako firma berouc ohledy na životní prostředí a tradice Bali.[22] Zástupce vlády, guvernér Bali I Made Mangku Pastika, který byl zastáncem projektu, se vyjádřil, že Benoa Bay je v současné době blátivou oblastí. Dle něj potřebovala revitalizaci a trval na tom, že projekt nezvýší riziko povodní. Dále uvedl, že budou okolo ostrovů mangrovy, které by sloužily jako ochranné bariéry v případě tsunami.[23]

Mangrovy jsou dřeviny, které rostou v přechodném pásu mezi pevninou a mořem v tropických a subtropických oblastech. Vytvářejí unikátní prostředí, které je bohaté na velké množství rozmanitých druhů. Mangrovové lesy mohou také sloužit jako útočiště mladých ryb před predátory.[65]

Na konci srpna roku 2018 ale došlo k obratu. Dne 25. srpna to byly čtyři roky od zahájení projektu výstavby. Podle indonéských zákonů musí dostat projekt po čtyřech letech obnovení povolení pro pokračování. Indonéská vláda však povolení neudělila, a tak byl projekt automaticky zakázán. Ministerstvo životního prostředí totiž schválilo odborné posouzení dopadu na životní prostředí známé jako AMDAL. Povolení AMDAL je vyžadováno u jakéhokoliv projektu, který by mohl mít případný negativní dopad na životní prostředí či národní bezpečnost. Developerský projekt se také nedočkal podpory od jiných provinčních vlád. V dubnu 2015 odmítl guvernér východní Javy návrh na těžbu mořského písku z pobřeží pro použití v projektu.

Přestože již není povolení pro firmu TWBI platné, neznamená to konec dalším pokusům o odvolání. Balijské fórum proti rekultivaci (ForBali) požádalo vládu, aby obnovila status chráněné oblasti, který v roce 2012 Benoa Bay díky guvernérově vyhlášce ztratila. Tím se stala oblast veřejnou zónou, kde již mohla být povolena výstavba.[24]

3. 2 UNESCO a Bali

Pro výše zmíněné Bali UNESCO připravilo dokument *Sustainable Tourism Strategy – Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana*, tedy strategii mající za cíl posílit udržitelnost cestovního ruchu na Bali. Jako jednu z možných strategií, jak zdejší lokalitu chránit, navrhuje dokument větší podporu a zapojení místních komunit. Členové těchto komunit by měli mít možnost se zapojit do programu udržitelného turismu tím, že by vzdělávali širokou veřejnost, byli vlastníky podniků zaměřených na cestovní ruch, manažery, správci atd., a byli tak aktivní součástí eko-, agro- nebo duchovní turistiky.[25]

3. 3 Další příklady dopadů na přírodní dědictví

Mezi další oblasti potýkající se s masovým turismem a jeho důsledky na životní prostředí patří např. thajský ostrov Ko Phi Phi Leh, jehož pláž bude v důsledku masového turismu letos na 4 měsíce uzavřena. Pod náporem turistů totiž docházelo k poškozování korálových útesů.[26] Podobným příkladem je filipínský ostrov Boracay, který bude uzavřen na půl roku. Odpadní voda z turistických zařízení byla totiž vypouštěna přímo do moře. Na ostrově se přitom nachází přibližně 500 firem, které mají příjmy z cestovního ruchu. V loňském roce se vyšplhaly na hodnotu ve výši 1,07 miliardy USD.[27]

Doposud však není jasné, jak bude uzavření implementováno. Oddělení obchodu a průmyslu již dříve navrhlo uzavřít ostrov ve fázích, nicméně úplné uzavření by dle nich mohlo poškodit podniky a lidi závislé na příjmech z cestovního ruchu. Vláda uvedla, že postižené společnosti obdrží finanční pomoc.[28]

4 Dopady turismu na kulturní dědictví

Nejen přírodní, ale i kulturní dědictví se setkává s problémy, které jsou zapříčiněny masovým turismem. Kvůli množství návštěvníků dochází k růstu cen a ruchu v oblastech poblíž kulturních památek. Pro místní obyvatele se stává situace neúnosnou, a proto se mnozí stěhují pryč.[29] V Benátkách dochází ke změně obchodů sloužících místním na obchody zaměřené na turismus.[30] Památkové oblasti tímto ztrácí charakteristický ráz, pro který jsou ceněny. S takovou situací se potýká např. Český Krumlov [31] nebo právě italské Benátky, ve kterých se konaly protesty proti nadměrnému počtu turistů.[32]

4. 1 Případová studie: Benátky

Benátky jsou středně velkým historickým městem s bohatým kulturním dědictvím. Roku 1987 byly spolu s přilehlou lagunou zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO.[33] Po více než 30 letech ale této unikátní památce hrozí zápis na Seznam světového dědictví v ohrožení (List of World Heritage in Danger).[34] V roce 2017 navštívilo Benátky a lagunu denně

v průměru 60 000 turistů.[35]

Paradoxně jedním z důvodů a vysvětlení může být i fakt, že se v průběhu let ze samotného označení chráněná památka UNESCO, které značilo technické měřítko cílené speciálně pro ochranu dané památky, stala celosvětově známá značka. Ta poté zemím, které disponují památkou s tímto označením, poskytuje mj. jakousi prestiž, kterou využívají k nalákání turistů, a současně se turisté na základě ní často rozhodují, kterou destinaci navštíví. Kromě výše zmíněných negativních důsledků, jako je vystěhovávání původních obyvatel,[36] dále hrozí nárůst vandalismu, kriminality, dopravních komplikací, znečištění a poškozování historických oblastí.[37]

4. 1. 1 Problémy zapříčiněné masovým turismem

Vzhledem ke kulturnímu i ekonomickému významu je do problematické situace Benátek zainteresováno množství stran, nejen UNESCO, ale dále např. obyvatelé, sami turisté či firmy mající z turismu zisk. Místní obyvatelé zde proti masovému turismu protestují. Stejně tak se podobné demonstrace proti nadměrnému počtu turistů odehrály např. v Barceloně nebo ve španělském městě San Sebastian.[38]

Cestovní ruch také mění sociální strukturu a občanskou kulturu v Benátkách čímž dochází k sociálním a ekonomickým změnám. Během posledních 50 let se počet místního obyvatelstva snížil o dvě třetiny.[39] Každoročně tuto oblast navštíví okolo 30 milionů turistů.[40] Obyvatelé, kteří se rozhodnou neodstěhovat se pak většinou nemají moc možností než pracovat v hotelech, restauracích a obchodech specializovaných na prodej upomínkových předmětů.[41] Turisté se sem dopravují na velkých lodích a kromě toho, že je laguna těmito loděmi obsazena, vlny vzniklé díky silným lodním šroubům způsobují erozi staveb a poškození omítek historických budov. Situaci nepřispívají ani menší motorové čluny, kterými se turisté mohou plavit v kanálech. Často navíc dochází k dopravním komplikacím, když je vodní kanál přeplněn.[42]

4. 1. 2 Snahy o řešení problému

Město se rozhodlo podniknout určité kroky např. na nejfrekventovanějších místech byl navýšen počet policejních hlídek.[43] Benátky také započaly s informační kampaní *#EnjoyRespectVenezia*, která turisty instruuje, jakým způsobem se mají chovat, aby bylo jejich chování šetrné k městu i místním obyvatelům a zároveň si návštěvu užili. Kampaň se snaží o přijetí odpovědného a uctivého chování vůči životnímu prostředí, krajině, uměleckým krásám a identitě Benátek a jeho obyvatel. Cílem je zvýšit povědomí o dopadech cestovního ruchu s přesvědčením, že odpovědné cestování může přispět k udržitelnému rozvoji.[44]

4. 2 Vyjádření UNESCO

UNESCO si uvědomuje závažnost situace, a proto v roce 2016 přijalo na 40. zasedání Výboru pro světové dědictví rozhodnutí *40 COM 7 B.52 Venice and its lagoon (Italy) (C 394)*. UNESCO vyjadřuje velké obavy, že slučování předchozích strategií rozvoje, pokračující přeměny, navržené projekty v rámci světového dědictví (které je ohroženo vážným úpadkem ekologických, kulturních struktur benátské laguny a nevratnými změnami celkového vztahu mezi městem a lagunou) a ztráta architektonické pospolitosti historického jádra Benátek by mohly vést k závažné a nevratné ztrátě autenticity a celistvosti. Dále je zde zmíněna možnost, že pokud nedojde k podniknutí potřebných opatření, budou Benátky spolu s lagunou zapsány na Seznam světového dědictví v ohrožení.[45]

O tom, že se situace nezlepšila, svědčí další rozhodnutí *41 COM 7 B.48 Venice and its lagoon (Italy) (C 394)* zveřejněné v roce 2017. UNESCO zde požaduje, aby byla Výboru pro světové dědictví předložena podrobná zpráva o stavu zachování majetku a implementaci jeho zachování, včetně podrobných plánovaných kroků ke zlepšení stavu památky, a to z důvodu prověření do 1. prosince 2018. Prověření situace bude provedeno do 43. zasedání Výboru pro světové dědictví. Pokud nedojde ke vhodné implementaci v dokumentu zmíněných doporučení, hrozí Benátkám a benátské laguně zápis na Seznam světového dědictví v ohrožení. Jedná se již o několikáté varování před zápisem na výše zmíněný seznam.[46]

Venice And Its Lagoon UNESCO World Heritage Site – The Management Plan 2012–2018 Summary je tzv. strategický plán, ve kterém UNESCO rozebírá vývoj programu ochrany Benátek a laguny. Stejně jako v programu výše je kladen dů-

raz na přímou participaci místních obyvatel. Kromě toho je vyjádřena snaha usměrnit počty návštěvníků v nejfrekventovanějších oblastech tím, že jim budou nabídnuty alternativní způsoby strávení pobytu v destinaci. Především se jedná o kladení důrazu na návštěvy nepříliš známých oblastí, provozování sportovních aktivit a návštěvu venkova.[47]

5 Udržitelný turismus v agendě mezinárodních organizací

V roce 2015 summit OSN v New Yorku schválil dokument Agenda 2030. Součástí tohoto dokumentu je mj. i 17 Cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals, SDGs). To se dá považovat za pokrok, neboť byla vyzdvižena důležitost udržitelnosti jako způsobu rozvoje společnosti, která by dosažením cílů začala profitovat.[48] Ačkoliv udržitelný turismus není explicitně součástí žádného z cílů, můžeme jeho charakteristiky a interní cíle sledovat napříč všemi SDGs.[49] Dne 22. prosince 2015 schválilo Valné shromáždění OSN *rezoluci A/RES/70/193*, ve které prohlásilo rok 2017 za *Mezinárodní rok udržitelného cestovního ruchu pro rozvoj*. Udržitelný cestovní ruch a kulturu považuje za lidské činnosti 21. století, které společně pomáhají tvořit lepší budoucnost.[50]

> **V rámci OSN se přímo turismem zabývá již dříve zmíněné UNWTO, která má 158 členských států, 6 přidružených členů a přes 500 přidružených organizací.**

Před 40 lety vznikla *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví*, na základě níž se UNESCO podílí na zachování a ochraně mimořádné univerzální hodnoty světového dědictví a vzdělává veřejnost o jeho důležitosti.[51] Místa zapsána na Seznamu světového dědictví jsou důležitými turistickými destinacemi a zápis takové hodnotné památky může mít velký dopad na vývoj místní ekonomiky. Problematická je ovšem otázka dlouhodobé udržitelnosti. Vzhledem k tomu, že UNESCO má nedostatečné finanční prostředky k implementaci udržitelného turismu, žádá o větší zapojení vlád států do programu.[52] V současné době tedy hlavní náplň činnosti UNESCO v této otázce leží ve vzdělávání široké veřejnosti a zdůrazňování závažnosti ohrožení přírodního a kulturního dědictví pomocí programů nebo akčních a strategických plánů. The UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Programme představuje nový přístup k cestovnímu ruchu. Je zde kladen velký důraz na kooperaci a vedení dialogu mezi zástupci cestovního ruchu a ochránci kulturního dědictví. Součástí udržitelného přístupu je ochrana přírodních a kulturních zdrojů, neboť mají svou hodnotu pro společnost.[53]

Ve snaze zlepšit řízení cestovního ruchu v oblastech světového dědictví svolalo UNESCO World Heritage Centre v lednu 2018 odborné setkání o vývoji nového a inovačního nástroje pro řízení cestovního ruchu a návštěvnického managementu. Odborníky, kteří se účastnili schůzky, byli zástupci UNESCO, poradní orgány (IUCN, ICOMOS, ICCROM), správci lokalit a odborníci pracující v oblasti udržitelného rozvoje a cestovního ruchu. Tento nástroj je určen pro sebehodnocení. Měl by umožnit osobám odpovědným za správu lokalit světového dědictví rychle a efektivně posoudit, do jaké míry je cestovní ruch v dané lokalitě řízen podle ukazatelů udržitelnosti. Tím, že pomůže správcům sítě vytvořit základnu pro řízení cestovního ruchu, podpoří proaktivní řízení cestovního ruchu. Cílem je podporování strategií cestovního ruchu, plánovacích a řídících rámců, které chrání hodnoty kulturního dědictví, dále zapojení široké skupiny zainteresovaných stran a posílení místních společenství.[54] V březnu 2018 vyjádřila Výkonná rada UNESCO tomuto programu podporu.[55]

Kromě UNESCO se touto problematikou zabývá i poradní orgán UNESCO – ICOMOS[56] (Mezinárodní rada pro památky a sídla), dále pak Evropská unie či European Travel Commission.[57] V rámci OSN se přímo turismem zabývá již dříve zmíněné UNWTO, která má 158 členských států, 6 přidružených členů a přes 500 přidružených organizací.[58]

5. 1 Společné konference UNESCO a UNWTO

Roku 2015 se v Kambodži, v Siem Reap, uskutečnila první společná konference *UNWTO/UNESCO World Conference on Tourism and Culture – Building a New Partnership*. Výsledkem bylo sepsání deklarace *Siem Reap Declaration on Tourism and*

Culture - Building a New Partnership Model. Obě organizace si plně uvědomují rostoucí význam turismu, jeho přínos socio-ekonomickému rozvoji a podporu místních společenství.[59] Další společná konference byla roku 2017 pořádána v Ománu, v Maskatu, kde došlo k potvrzení závěru výše zmíněné kambodžské konference.[60]

6 Závěr

I když se udržitelný turismus postupně dostává do povědomí veřejnosti, masový turismus je i nadále problémem postihujícím široké spektrum společnosti. Ohrožuje nejen památky uvedené v seznamu Světového dědictví UNESCO, ale i sociokulturní, environmentální a ekonomické aspekty života místních obyvatel. Dopad nárůstu počtu turistů se projevuje úbytkem místních obyvatel, ztrátou autenticity a dalších prvků, které jsou pro danou destinaci typické a pro které je ceněna. Netrpí jen kulturní, ale i přírodní dědictví, které často spadá pod ochranná křídla UNESCO. Životní prostředí není schopno čelit vysokým požadavkům cestovního ruchu, tudíž může dojít k ekologické katastrofě, jakou může být např. vyschnutí zásob vody v dané lokalitě.

I když je každá turistická destinace co do problémů s turismem specifická a stejně tak i její potřeby v otázce podoby udržitelného turismu, trendy v mezinárodní spolupráci se v současné době soustřeďují na identifikaci klíčových problémů, stejných motivů a schémat míst zasažených masovým turismem, a snaží se přijít s komplexním řešením. Vzhledem k tomu, že se jedná o spletitou problematiku, leží hlavní řešení ve snaze prosazovat většinu Cílů udržitelného rozvoje a podporovat jejich implementaci.

Otázky pro jednání

Zjistěte, zda je ve vaší zemi přírodní či kulturní lokalita, na které se začínají projevovat dopady masového turismu.

Zjistěte, zdali vláda vašeho státu v této souvislosti podnikla kroky ke zlepšení situace a zdali došlo k reálné implementaci kroků směřujících k udržitelnému turismu.

Jaký je vztah vaší země k cestovnímu ruchu? Je zemí, která je na cestovním ruchu závislá?

Zamyslete se, jak by se k problematice masového turismu stavila vaše země.

Zamyslete se, jaký dopad má ve vaší zemi masový turismus.

Spolupracuje váš stát v souvislosti s bojem proti masovému turismu i s jinými zeměmi, organizacemi? Pokud ano, tak jakým způsobem? Existují nějaké dokumenty, ve kterých váš stát zaujal určité stanovisko?

Doporučené zdroje

rezoluce A/RES/70/193 Valného shromáždění OSN

http://undocs.org/A/RES/70/193

výukový materiál UNESCO k udržitelnému rozvoji

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod16.html?panel=3#top

Seznam světového dědictví v ohrožení: List of World Heritage in Danger

https://whc.unesco.org/en/danger/

podcast UNESCO: World Heritage & Sustainable Tourism: Talking about culture

https://www.facebook.com/unesco/videos/10156502114213390/

oficiální stránka Responsible Tourism Institute (RTI)
RTI po svém založení spolupracovala s UNESCO prostřednictvím memoranda o porozumění, které bylo v platnosti do prosince 2018. Je také přidruženým členem UNWTO a zakládajícím členem Global Sustainable Tourism Council (GSTC).

http://www.responsibletourisminstitute.com/en

bod 45 rozhodnutí Výkonné rady, která se udržitelnému turismu věnovala
jedná se o ještě neschválený dokument, ale zato s vysvětleními

http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002590/259059E.pdf

oficiální stránka ICOMOS (poradního orgánu UNESCO): International Council On Monuments and Sites

https://www.icomos.org/en

oficiální webová stránka UNWTO

http://www2.unwto.org

UNWTO Tourism Highlights: 2017 a 2018 Edition - přehledný dokument od UNWTO
zde můžete nalézt důležitá data a informace nejen k vašim zemím, rozhodně doporučuji si aspoň něco přečíst

http://www2.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2017

https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876

závěrečná zpráva ze společné konference UNWTO a UNESCO v Maskatu

http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002618/261897e.pdf

výstup ze společné konference UNWTO a UNESCO v Siem Reap

https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/18_April/2017/Siem_Reap_Declaration_2015.pdf

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví schválená roku 1972

https://whc.unesco.org/en/conventiontext/

Seznam použitých zdrojů

1 WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO | SPECIALIZED AGENCY OF THE UNITED NATIONS. UNWTO Tourism Highlights: 2017 Edition [online]. 2 s. [cit. 2018-08-08]. ISBN 978-92-844-1902-9. Dostupné z: https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029

2 Tamtéž.

3 International tourism, number of departures. The World Bank Group [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT

4 WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO | SPECIALIZED AGENCY OF THE UNITED NATIONS. Glossary of tourism terms. 1 s. Dostupné také z: http://statistics.unwto.org/sites/all/files/docpdf/glossaryterms.pdf

5 Annex 2. Understanding tourism: basic glossary. WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO | SPECIALIZED AGENCY OF THE UNITED NATIONS. Methodological Notes to the Tourism Statistics Database [online]. 2015, s. 19 [cit. 2018-09-23]. Dostupné z: https://www.e-unwto.org/pb-assets/unwto/2015_metho_notes_eng.pdf

6 Tamtéž.

7 Definition. The World Tourism Organization UNWTO | Specialized agency of the United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://www2.unwto.org/content/about-us-5

8 Changing patterns of tourism – Eduqas [online]. [cit. 2018-08-04]. Dostupné z: https://www.bbc.com/education/guides/z2nnqty/revision/3

9 Charlemagne: the backlash against Airbnb. The Economist [online]. 19.7. 2018 [cit. 2018-09-23]. Dostupné z:https://www.economist.com/europe/2018/07/19/charlemagne-the-backlash-against-airbnb

10 International tourism, number of arrivals. The World Bank Group [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL

11 UNWTO Tourism Highlights: 2017 Edition [online]. WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO | SPECIALIZED AGENCY OF THE UNITED NATIONS. s. 6 [cit. 2018-08-04]. ISBN 978-92-844-1902-9. Dostupné z: https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029

12 UNWTO Tourism Highlights: 2017 Edition [online]. WORLD TOURISM ORGANIZATION UNWTO | SPECIALIZED AGENCY OF THE UNITED NATIONS. s. 7 [cit. 2018-08-08]. ISBN 978-92-844-1902-9. Dostupné z: https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029

13 COLE, Stroma. A political ecology of water equity and tourism: A Case Study From Bali [online]. 18.2. 2012, 1225 [cit. 2018-09-07]. DOI: https://doi.org/10.1016/j.annals.2012.01.003. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0160738312000047#!

14 JENNINGS, Helen. Goal 6: Clean water and sanitation. In: Transforming Tourism [online]. [cit. 2018-09-08]. Dostupné z: http://www.transforming-tourism.org/goal-6-clean-water-and-sanitation.html

15 Bali locals up in arms over plan to build artificial islands to host luxury resorts in Benoa Bay. AGENCE FRANCE-PRESSE. South China Morning Post [online]. 2016. 25.8. 2016 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z:
http://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2008854/bali-locals-arms-over-plan-build-artificial-islands-host

16 Nusa Benoa. PT TIRTA WAHANA BALI INTERNASIONAL. Nusa Benoa [online]. 2015 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: http://nusabenoa.com/

17 Bali locals up in arms over plan to build artificial islands to host luxury resorts in Benoa Bay. AGENCE FRANCE-PRESSE. South China Morning Post [online]. 2016. 25.8. 2016 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: http://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2008854/bali-locals-arms-over-plan-build-artificial-islands-host

18 ERVIANI, Ni Komang. Benoa Bay reclamation plan threatens Hindu temples. The Jakarta Post [online]. Denpasar, 2015, 9.11. 2015 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: http://www.thejakartapost.com/news/2015/11/09/benoa-bay-reclamation-plan-threatens-hindu-temples.html

19 Tamtéž.

20 LANGENHEIM, Johnny. Mounting opposition to Bali mass tourism project. The Guardian [online]. 2016, 22.3. 2016 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: https://www.theguardian.com/environment/the-coral-triangle/2016/mar/22/mounting-opposition-to-bali-mass-tourism-project

21 Tamtéž.

22 PT Tirta Wahana Bali internasional: Vision and Mission. PT TIRTA WAHANA BALI INTERNASIONAL. PT Tirta Wahana Bali internasional

[online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://twbi.co.id/index.php?page=visionmission&sid=

23 Bali locals up in arms over plan to build artificial islands to host luxury resorts in Benoa Bay. AGENCE FRANCE-PRESSE. South China Morning Post [online]. 2016. 25.8. 2016 [cit. 2018-8-30]. Dostupné z: http://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2008854/bali-locals-arms-over-plan-build-artificial-islands-host

24 SURIYANI, Luh De. As Bali reclamation project dies, activists seek conservation status [online]. In: . 30.8. 2018. [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: https://news.mongabay.com/2018/08/as-bali-reclamation-project-dies-activists-seek-conservation-status/

25 UNESCO OFFICE JAKARTA AND REGIONAL BUREAU FOR SCIENCE IN ASIA AND THE PACIFIC. Sustainable Tourism Strategy: Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy. 2016. JAK/2016/PI/H/9. Dostupné také z: http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002609/260977e.pdf

26 SMITH, Oliver. Paradise lost: Beautiful islands ruined by tourism. The Telegraph [online]. 2018, 9.4. 2018 [cit. 2018-08-04]. Dostupné z: https://www.telegraph.co.uk/travel/lists/beautiful-islands-ruined-by-tourism/

27 Philippines to temporarily close popular tourist island Boracay. In: BBC News [online]. 5.4. 2018 [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: https://www.bbc.com/news/world-asia-43650627

28 Tamtéž.

29 Why tourism in Venice is doing more harm than good and what we can do about it. In: Venezia Autentica: Discover & Support the authentic Venice [online]. [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: https://veneziaautentica.com/impact-tourism-venice/

30 Tamtéž.

31 JEDLIČKOVÁ, Marta. Český Krumlov chce zůstat místem pro život [online]. In: . 20.10.2017 [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: http://www.ttg.cz/cesky-krumlov-chce-zustat-mistem-pro-zivot/

32 PLUMMER, Robert. Are tourists still welcome after protests?. BBC News [online]. 17.8. 2017 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.bbc.com/news/business-40960443

33 Venice and its Lagoon. UNESCO: World Heritage Convention [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://whc.unesco.org/en/list/394

34 THE WORLD HERITAGE COMMITTEE. Decision : 41 COM 7B.48: Venice and its lagoon (Italy) (C 394). 2017. Dostupné také z: https://whc.unesco.org/en/decisions/7049

35 MODAK, Sebastian. Venice Looks to Limit Tourist Numbers With New Measures. In: Condé Nast Traveller [online]. 28.4. 2017 [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: https://www.cntraveler.com/story/venice-looks-to-limit-tourist-numbers-with-new-measures

36 SERAPHIN, H. Journal of Destination Marketing & Management. 2018, 2 s. Dostupné také z: https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2018.01.011

37 Tamtéž.

38 PLUMMER, Robert. Are tourists still welcome after protests?. BBC News [online]. 17.8. 2017 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.bbc.com/news/business-40960443

39 SERAPHIN, H. Journal of Destination Marketing & Management. 2018, 2 s. Dostupné také z: https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2018.01.011

40 STREET, Francesca. Venice to separate tourists and locals over busy May Day weekend. In: CNN travel [online]. 28.4. 2018 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://edition.cnn.com/travel/article/venice-separates-tourists-and-locals/index.html

41 SETTIS, Salvatore. Can We Save Venice Before It's Too Late?. The New York Times [online]. 29.8. 2016 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2016/08/30/opinion/can-we-save-venice-before-its-too-late.html

42 HOROWITZ, Jason. Venice, Invaded by Tourists, Risks Becoming 'Disneyland on the Sea'. The New York Times [online]. 2.8. 2017 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2017/08/02/world/europe/venice-italy-tourist-invasion.html

43 PETROFF, Alanna a Valentina DI DONATO. Venice bans cheap takeout joints to keep city beautiful. CNN Money [online]. 10.5. 2017 [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://money.cnn.com/2017/05/10/news/venice-italy-takeout-fast-food-tourism/index.html

44 Sustainable Venice. Venezia Unica [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.veneziaunica.it/en/content/sustainable-venice

45 WORLD HERITAGE COMMITTEE. Decision : 40 COM 7B.52: Venice and its lagoon (Italy) (C 394). 2016. Dostupné také z: https://whc.unesco.

org/en/decisions/6717

46 THE WORLD HERITAGE COMMITTEE. Decision : 41 COM 7B.48: Venice and its lagoon (Italy) (C 394). 2017. Dostupné také z: https://whc.unesco.org/en/decisions/7049

47 Venice And Its Lagoon UNESCO World Heritage Site – The Management Plan 2012–2018 Summary [online]. [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: http://www.veniceandlagoon.net/web/wp-content/uploads/2014/12/MP_summary_VeniceLagoon_RIDOTTO.pdf

48 Cíle udržitelného rozvoje (SDGs). Informační centrum OSN v Praze [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

49 17 SDG and Tourism. Sustainable Tourism 2017 [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://www.sustainabletourism2017.com/sustainable-development-goals-tourism/

50 THE UNITED NATIONS. Resolution A/RES/70/193. 81st plenary meeting, 2016. A/RES/70/193. Dostupné také z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/193

51 UNESCO WORLD HERITAGE CENTRE. UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Programme: Tourism Programme Brochure. Dostupné také z: https://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-669-7.pdf

52 THE WORLD HERITAGE COMMITTEE. Decision : 36 COM 5E: World Heritage Tourism Programme. 2012. Dostupné také z: https://whc.unesco.org/en/decisions/4613

53 Sustainable Tourism: UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Programme. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://whc.unesco.org/en/tourism/#ttools

54 Experts develop UNESCO tool for managing tourism. In: UNESCO World Heritage Centre [online]. 18.1. 2018 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z: https://whc.unesco.org/en/news/1772/

55 UNESCO. FOLLOW-UP TO DECISIONS AND RESOLUTIONS ADOPTED BY THE EXECUTIVE BOARD AND THE GENERAL CONFERENCE AT THEIR PREVIOUS SESSIONS PART I PROGRAMME ISSUES. 2018. Paříž, Francie, 2018, Part I.B. 204 EX/5 Part I.B. Dostupné také z: http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002615/261576E.pdf

56 Cultural Heritage and Sustainable Development. International Council on Monuments and Sites [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: https://www.icomos.org/en/focus/un-sustainable-development-goals

57 Sustainability. European Travel Commission Corporate [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://www.etc-corporate.org/advocacy-sustainability

58 Who we are. The World Tourism Organization UNWTO | Specialized agency of the United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: http://www2.unwto.org/content/who-we-are-0

59 UNWTO, UNESCO. Siem Reap Declaration on Tourism and Culture – Building a New Partnership Model. Siem Reap, Kambodža, 2015. Dostupné také z: https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/18_April/2017/Siem_Reap_Declaration_2015.pdf

60 UNWTO, UNESCO. FOLLOW-UP TO DECISIONS AND RESOLUTIONS ADOPTED BY THE EXECUTIVE BOARD AND THE GENERAL CONFERENCE AT THEIR PREVIOUS SESSIONS PART I – PROGRAMME ISSUES SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT ASSESSMENT TOOL – OUTCOMES OF THE PILOT PHASE. 2018. Paříž, Francie, 2018. Dostupné také z: http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002618/261897e.pdf

61 Infographics: International Tourism Timeline 1950-2030. UNWTO [online]. Červenec 2017 [cit. 2018-11-21]. Dostupné z: http://media.unwto.org/content/infographics

62 MCCARTHY, Neil. The World's Fastest Growing Tourist Destinations. Statista [online]. Září 2017 [cit. 2018-11-21]. Dostupné z: https://www.statista.com/chart/11078/the-worlds-fastest-growing-tourist-destinations/

63 Infographics: International Tourism Arrivals. UNWTO [online]. 2017 [cit. 2018-11-21]. Dostupné z: http://www2.unwto.org/content/infographics

64 Infographics: World's Top Tourism Earners. UNWTO [online]. 2017 [cit. 2018-11-21]. Dostupné z: http://www2.unwto.org/content/infographics

65 KATHIRESAN, K. a B.L. BINGHAM. Biology of mangroves and mangrove Ecosystems. Biology of mangroves and mangrove Ecosystems [online]. 2004, s. 82 [cit. 2018-09-23]. doi:10.1016/s0065-2881(01)40003-4. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0065288101400034#!

The Kellner Family Foundation

tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG

KB

Evropská komise
Zastoupení v České republice

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA

US embassy

Erasmus+

tohle jsou partneři

VŠE

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 3

Městská část Praha 6

SCIO

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

AUTO ZRUCKÝ
DEALER NISSAN

tohle jsou podporovatelé

interhotel AMBASSADOR ZLATÁ HUSA

UNITED NATIONS
Informační centrum OSN v Praze

Microsoft

leo express

T

tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT